

**TÜRKİYE İLE İTALYA ARASINDA ADLİ HİMAYE ADLİ MAKAMLARIN HUKUK VE
CEZA İŞLERİNDE KARŞILIKLI MÜZAHERETİ VE ADLİ KARARLARIN TENFİZİ
MUKAVELENAMESİ**

Türkiye Reısicumhuru Hazretleri ile Haşmetlu İtalya Kralı Hazretli adli himaye, adli makamların hukuk ve ceza işlerinde karşılıklı müzaheretı ve adli kararların tenfizine mütedair mesailin tanzimi ve bu bapta bir mukavelename akti arzusu ile, murahhasları olarak,

Türkiye Reısicumhuru Hazretleri,

Haşmetlü İtalya Kralı nezdinde fevkalade Murahhası ve Büyükelçi Suat Beyefendiye,

Hükümet Reisi, Başvekil ve Hariciye Nazırını Benito Cenaplarını

Tayin etmişlerdi.

Müşteviyhımına selahiyetlerini bittetik usulüne muvafakatını tasdik ettikten sonra atideki mevaddı kararlaştırmışlardır.

**BİRİNCİ KISIM
ADLİ HİMAYE, ADLİ MAKAMLARIN
HUKUK VE CEZA İŞLERİNDE KARŞILIKLI MÜZAHERETİ
BİRİNCİ FASIL
Adli Himaye**

Madde 1

Yüksek Akit Taraflardan her birinin tebaaları diğerrinin memleketinde gerek şahısları ve gerekse malları hususunda tebaayı mahalliyeye tatbik edilmekte olan kanuni ve adli himayeye nail olacaklardır. Bu bapta mahkemelere serbestçe müracaatle mahalli tebaanın tâbi bulunduğu şerait ve eşkâl tahtında dava ikâme edebileceklerdir.

Madde 2

Akidlerden bir tarafın tebaası diğerr tarafın memleketinde mahalli tebaa ile aynı şerait tahtında meccani müzeheretten istifadeye nail olacaklardır.

Madde 3

İkinci maddede mezkûr ahvalde fakirlik vesikası müstedinin mûtat ikametgahı makamâtı veya böyle bir ikametgahı olmazsa el-yevm mukim bulunduğu mahal makamâtı tarafından alınacaktır. Eğer işbu makamât iki taraftan hiç birine ait değilse veyahut mezkûr makamât bu kabil vesaik ita veya beyanname ahzeylememekte iseler bu taktirde müstedinin tâbi bulunduğu tarafın siyasi mümessili veya konsolosu tarafından verilen bir vesika yahut müstediden alınan bir beyanname bu hususta kâfidir.

Eğer müstedi adli müzaheret talep olunan memlekette mukim ise lâzım gelen malumat mumaileyhin tâbi bulunduğu memleket makamâtından talep olunabilir.

Şayet müstedi, talebin icra olunduğu memlekette ikamet eylemiyorsa, fakirlik vesikası işbu vesikanın ibraz edileceği memleketin siyasi veya konsolosluk memurlarından biri tarafından bilâ resim tasdik kılınacaktır.

Fakirlik vesikasını vermeye selahiyettar olan makam diğer akid taraf makamâtından müstedinin mali vaziyeti hakkında malumat alabilir.

Meccani müzaheret hakkında karar ittihaz edecek makam kendisine ibraz olunan vesaik ile verilen malûmatı selâhiyeti dairesinde murakabe hakkını haizdir.

Madde 4

Akid Taraflardan birinin selahiyettar makamı tarafından fakruzaruret muafiyeti tanınmış olan kimse diğer akid tarafın makamâtı adliyesi huzurunda aynı sebepten mütevellit bilcümle muhakeme usuli muamelelerinde dahi işbu müsaadeden istifade eder.

Madde 5

Akid Taraflardan birinin memleketinde diğer akid taraf tebasından bir davacı veya davaya müdahale eden kimse aleyhine sadır olan masarifi muhakemeye mahkumiyet kararı siyasi tarika müracaat veya alâkadarın doğrudan doğruya talebi suretiyle diğer Akid Tarafın selahiyettar makamâtı tarafından meccanen tenfiz edilecektir.

Aynı kaide masarifi muhakeme miktarına muahharen tesbit eden mukarreratı adliyeye de tatbik olunur.

Madde 6

Masarafi muhakemeye müteallik kararların tenfizine her iki taraf istima olunmaksızın hüküm olunur. Ancak mahkum tarafın hükmün icrası takip edilmekte olan memleket kanunlarına bilahare itiraz etmek hakkı mahfuzdur.

İcra talebi hakkında karar itasına selahiyettar olan makam aşağıdaki hususatı tetkik ile iktifa edecektir:

1.Karar suretinin, mahkumiyetin sadır olduğu memleket kanununa nazaran ihticaca salih olmak lazım gelen şeraiti cami olup olmadığı,

2. Aynı kanuna nazaran kararın kesbi kat'iyet edip etmediği,

İkinci fıkranın 1 ve 2 numaralarında mevzu şeraitin temini için talip Devletin selahiyettar makamı tarafından kararın kesbi kat'iyet eylemiş olduğunu mübeyyin bir beyyannamesi kâfidir.

İşbu makamın selahiyettar olması keyfiyeti talip Devletin Adliye Nezareti tarafından tasdik edilecektir.

İKİNCİ FASIL

ADLİ MAKAMATIN MÜTEKABİL MÜZAHARETLERİ

Madde 7

Yüksek Akid Tarafların adli makamaatı hukuki, ticari ve cezai işlerde evrakı adliyenin tebliği, istinabe evrakının isalı hususatmda Hariciye Nezaretleri vasıtasıyla muhabere ederler.

Madde 8

Tebliğ olunacak evrak ile istinabe varakalarına ve 6. maddede mevzubahis karar evrakı hükmiyesine bunları ahzeden tarafın lisanına tercüme edilmiş birer suret merbut bulunmalı ve işbu tercüme mürsil tarafın siyasi veya konsolosluk memurundan biri veya mürselünileyh tarafın yeminli bir tercümanı tarafından musaddak olmalıdır.

Mülâhaza : İşbu evrakın mürselünileyh tarafın lisanına tercüme edilmesi imkânı bulunmadığı halde ilerisi için emsal etmemek şartıyla bu tercüme Fransızca dahi yapılabilir.

Madde 9

Evrakı adliyenin tebliği ve istinabeler mürselünileyh memleketin kanunlarına tevfikân ifa olunur.

Mamafih hukuki ve ticari mahiyette olan tebligat talep üzerine mürselünileyh devletin kanunlarına muhalif olmamak şartıyla bir şekli mahsusta infaz olunabilir

Mürsil makam, talep eylediği takdirde alakadar tarafların hazır bulunabilmeleri için istinabenin infaz edileceği mahal ve tarihten haberdar edilir.

Madde 10

Evrakı adliye, tebligatının ifa ve istinabelerin icra edildiğini müsbit evrak diploması tarikle irsal olunur.

Madde 11

Evrakı adliyenin tebliği veya istinabe varakalarının mevki icraya vaz'ı ancak âtideki ahvalde reddolunabilir.

1. Vesikanın sıhhati tebeyün etmezse,
2. Mürselileyh devlette tebligatı adliye ve istinabe evrakının icrası kuvvei adliyenin selahiyeti dahilinde değilse,
3. İşbu tebligat memleketinde icra edilecek olan devlet bunları intizamı amme veya dahili mevzuatı kanuniyesine muhalif görürse,

Mürselileyh makamın ademi selahiyeti halinde istinabe evrakı mezkûr memleket kavanini mucibince mevzu kavaide tevfikân o memleketin selahiyettar olan adli makamına re'sen gönderilir.

Madde 12

Hukuki ve ticari mahiyetteki evrakı adliye tebligatının ve istinabelerin icrası herhangi bir resim ve harca tabi tutulmaz.

Maazalik mürselileyh devlet şahit ve ehlihibreye verilen tazminat ile şahitlerin mahkemeye arzuları, ile icabet eylemeyerek bunları ihzaren celplerini mucip olacak ahvalde, memuru mahsusun müdahalesinden mütevellit masarifi zaruriye ve istinabe hususatının ve evrakı adliye tebligatının hususi bir şekilde tatbikinden mütevellit mesarifin tediyesini mürsil devletten talep etmek hakini haizdir.

Madde 13

Ceza işlerinde müzaheret, hükümlere ve muhakeme usullerine ait bilimüm evrak tebligatına ve maznun, şahit ve ehlihibre istimalarına ve keza mahalinde tahkikat, taharriyat, haciz ve sair herhangi istintak muamelâtına mütedair istinabeleri ihtiva eder.

Adli makamatın mürselileyh devlet yedinde bulunan delâili sübutiye ile diğer vesaiki mümkün olan en kısa müddet zarfında iade etmek taahhüdü ile ve istinabe tariki ile diğer devlet adli makamından talep edebilir. Buna mani hususi mülazahat bulunmadığı taktirde işbu talep is'af olunur.

Madde 14

Bir ceza davası için bir şahit veya ehlihibrenin mahkemede bizzat ispatı vücut etmesine lüzum hasıl olursa makamata adliyeden sadır olmuş olan celp varakası diploması tariki ile tevdi edilecek ve bunun alakadara tebliğine mani hususi mülâhaza bulunmadığı taktirde işbu varaka mürselileyh hükümet marifetiyle tebliğ edilecektir. Bu makamlar davet edilen şahıstan karara mütaavata razı olup olmadığını soracaklardır. İspatı vücudun müstelzim olacağı masarifi mürsil hükümete ait olacaktır.

Seyahat ve ikamet masarifi olarak tesviye edilecek meblağ ile işbu meblağa mahsubet ve bilahare mürsil hükümet tarafından iade edilmek şartı ile mürselileyh hükümet tarafından yapılabilecek avans miktarı celp varakasında tasrih edilecektir.

Mürsil hükümet makamata adliyesinde ispatı vücut etmeye muvafakat eden şahit veya ehlihibre, tabiyeti ne olursa olsun ispatı vücut ile avdet için zaruri olan müddet zarfında geçmiş bir zamana ait vaka ve mahkumiyet ve şahadeti veya vukufu talep edilen davanın mevzunu teşkil eden vak'alara iştiraki dolayısıyla hiçbir suretle takip veya tevkif edilmeyecektir.

İspatı vücudu talep olunan kimse diğer hükümet tarafından tahtı tevkife alınmış ise mümkün olan en az müddette iade edilmesi şartıyla mumaileyhin hükümeti mezbureden muvakkaten teslimi talep edilebilecektir. Bu taktirde dahi ispatı vücudu talep edilen şahsın mürsil hükümet tebasından olmadığı taktirde muvafakatini almak lazım gelir.

Madde 15

Ceza işlerinde müzaheretin müstelzim olacağı masarifi mürselileyh tarafın arazisinde ihtiyar edilmiş olduğu takdirde o tarafa ait olacaktır.

Muvakkaten teslim edilen eşhas veya eşyanın iade masarifi hakkında da aynı suretle hareket oluncaktır.

Ehlihibre tetkikatının ifası masarifi mürsil hükümete ait olacaktır.

Madde 16

Yüksek Akid Taraflardan birinin tebaası diğer arazisinde bir cürüm dolayısıyla hürriyeti şahsiyeyi takyit eden bir cezaya mahkum edildiği takdirde mahkum eden taraf hüküm kasbi katiyet ettiği tarihten itibaren altı ay zarfında kararın hülasasını mahkumun tabi olduğu memleket makamata adliyesine tebliğ etmeyi taahhüt eder.

Madde 17

Takibata esas olan cürüm Akid Taraflardan birinin kavaninine nazaran ancak kabahat mahiyetinde ise veya talep vaki olan taraf kavaninince müstelzimi ceza değilse veya iadei mücrumine tabi tutulmayan cürümlerden ise yahut işbu taraf emniyetine zarar vermeden mezkur talebin neticelendirilmeyeceğine

kani ise veyahut talip tarafın arazisinde olmayan ve kendisinden talep vaki olan taraf tebasından bulunan biri aleyhinde takibat mevzubahis ise müzaheret reddedilebilir.

Bir celpname meznunun davete icabet etmediği halde hakkında ihbaren celp veya tevkif müzekkeresi isdar edileceği tahdidini havi olduğu ve şahit veya ehlihibreye gönderilen bir celpname ademi icabetin kanuni netayicinden olan ceza veyahut hakkında ihzaren celp veya tevkif müzekkeresi isdar edileceğini bildiridği takdirde celptamenin tebliği reddolunabilir.

ÜÇÜNCÜ FASIL NİHAİ AHKAM

Madde 18

Akid Taraflardan her biri diğer Akid taraf makamati adliyesinden birinin diplomasi tarikiyle vaki olan müracaatı üzerine arazisi dahilinde meri bulunan kavanin metinlerini ve icabı halinde lazım gelen her türlü kanuni malumatı verecektir.

İKİNCİ KISIM ADLİ KARARLARIN TENFİZİ

Madde 19

Yüksek Akid Taraflardan birinin makamati adliyesi tarafından hukuk ve ticaret işlerinde verilen kararlar zirdeki şeraiti cami buldukları takdirde, diğer Akid Taraf arazisinde işbu tarafın selahiyettar mahkemesi tarafından gerek emvali menkule ve gerekse emvali gayrimenkuleye tatbikinde lazumettenfiz olduğuna hükmedilerek bunlar resmen tescil edilebilecek surette muteber addolunur.

1. Karar hukuku beyneddüvel kavaidi umumiyesi ve kararın verildiği memleket tavanini mucibince sahibi selahiyet bir adli makam tarafından verilmişse,

2. Celp varakası büküm verildiği memleket kavaninine tevfikân tebliğ edilmiş ve mesafenin uzaklığı ile diğer ahvali hususiye nazarı dikkate alınmak suretiyle ispatı vücut için hakikaten kâfi gelecek bir mühleti havi ise,

3. Her iki taraf, o memleket kavaninine tevfikân ve kanuni bir surette temsil edilmiş veya aynı kanun mucibince ademi icabetleri tahtı karara alınmış ise,

4. Karar, sâdır olduğu memleket kavaninine göre katiyet kesbeylemiş ve hâlâ icra kabiliyetini tamamen muhafaza ediyorsa,

5. Karar, kendisinden infazı talep olunan memleket makamati adliyesi tarafından aynı kimseler ve aynı mevzu hakkında verilen diğer bir karara mübayin değilse veyahut infaz talebi vâki olduğu

esnada aynı kimseler arasında aynı mevzua ait ihtilâf diğer hükümet makamâtı adliyesi tarafından derdesti rü'yet bulunmuyorsa,

6. Karar, kendisinden infaz talep edilen memleket intizamı ammesine ve hukuku ammesi esasatına muhalif hiçbir kaydı ihtiva etmiyorsa,

7. Kararın mevzuu kendisinden talep vaki olan memleket mahakiminin salahiyeti münhasırası dairesinde bulunan bir keyfiyeti değilse,

Lüzumu tenfiz karan kendisinden hükmün infazı talep edilen memleket kanunlarında muayyen eşkale tevfikân ita olunacaktır.

Madde 20

Hakkında gıyaben hüküm verilmiş olan müdealeyh lüzumu tenfiz kararının itasında dahi mahkemede ispatı vücut etmemiş olsa ve mezkûr karar kendisine şahsen tebliğ edilmemiş bulunuyorsa tebliğ muamelesi tekrar edilmiş dahi olsa, mahkumınaleyhin tenfiz kararına itiraz hakkı baki olacaktır.

Madde 21

Berveçhiati hususattan biri müdealeyh tarafından kendisine arzedildiği takdirde, ecnebi memleket kararma icra kuvveti vermeye salahiyettar makamı adli, ihtilafi yeniden tetkik edecektir

1. Karar, diğer tarafın hilesi neticesi istihsal edilmiş ise,

2. Karar, makamı adli tarafından sahteliği kabul edilen vesaike istinaden verilmişse,

3. Karardan sonra, diğer tarafa isnat olunabilecek bir hata dolayısıyla ibraz edilmemiş ve karara kat'i surette müessir olabilecek mahiyette bulunmuş olan bir vesika elde edilmişse,

4. Karar, doğrudan doğruya senedat ve vesaike muhakemeden mütevellit fiili sehiv neticesi ise.

Madde 22

Her iki taraftan yalnız birinin tebaası veya bir tarafla diğer taraf arasındaki ihtilâflarda hakemler tarafından verilen kararlara yukarıdaki maddelerde mevzu kaideler tatbik olunabilir. Şu kadar ki, işbu kararlar verildiği memleket kanunlarına nazaran salahiyettir adli makam tarafından verilen kararlar tesir ve kıymetini haiz bulunmak lâzımdır.

Madde 23

Kararlar ya diplomasi tarihiyle aslına mutabık suret şeklinde tevdi veya aslına mutabık ve musaddak suret şeklinde tenfiz kararını itaya salahiyettar makama arz olunacak ve bâlâdaki şartlan haiz bulduklarım müeyyit vesaik ile bu vesaikin tenfiz talep edilen memleketin lisanına yapılmış musaddak tercümelere merbut bulunacaktır.

ÜÇÜNCÜ KISIM UMUMİ AHKÂM

Madde 24

İşbu mukavele tasdik edilecek ve tasdiknameleri mümkün olan süratle Ankara'da teati olunacaktır.

Madde 25

İşbu mukavelename tasdiklerin teatisinden üç ay sonra mevkii mer'iyete girecek ve Yüksek Akid Taraflardan biri canibinden fesholunduğu tarihten altı ay sonraya kadar mer'i olacaktır.

Yukarıda yazılı olan ahkamı tasdik ederek işlemleri balâda zikrolunan murahhaslar işbu mukavelenameyi imza, etmişler ve mühürlemişlerdir.

Bir nüshası imza eden devletlerin her birine tevdi edilmek üzere 10/Ağustos/1926 tarihinde Roma'da iki nüsh aolarak tanzim edilmiştir.

Türkiye namına

Suat

İtalya namına

Benito Musolini